

Politidirektoratet

Nasjonal policy for Styrket innsats mot organisert kriminalitet og kriminelle nettverk (KN)

Dokumenteier:		Versjon:
Politidirektøren		1.0
Dokumentforvalter:	Arkivreferanse:	Godkjent dato:
Avdelingsdirektør, Politifagavdelingen, Politidirektoratet	24/257009	05.11.2024

Dokumentnavn		Versjon	Klassifisering
Nasjonal policy for styrket innsats mot organisert kriminalitet og kriminelle nettverk (KN)		1.0	Intern
Dokumenteier	Dokumentforvalter	Godkjent dato	Arkivreferanse
Politidirektøren	Avdelingsdirektør, Politifagavdelingen, Politidirektoratet	05.11.2024	24/257009

Innhold

1. Innledning	3
1.1. Formål	3
1.2. Trusselbildet	3
2. Mål og resultater	4
3. Innretning av den nasjonale innsatsen.....	5
3.1. Struktur for ledelse av innsats, ansvar og roller	5
3.2. Ansvar for tiltakssetting.....	6
3.3. Om ressursbruk og prioritering	7
4. Internasjonalt samarbeid	7
5. Tverrsektoriell innsats og samhandling	7
6. Kommunikasjon.....	8
7. Rapportering	8
8. Evaluering	8
9. Dokumentrevisjon	8

Dokumentnavn		Versjon	Klassifisering
Nasjonal policy for styrket innsats mot organisert kriminalitet og kriminelle nettverk (KN)		1.0	Intern
Dokumenteier	Dokumentforvalter	Godkjent dato	Arkivreferanse
Politidirektøren	Avdelingsdirektør, Politifagavdelingen, Politidirektoratet	05.11.2024	24/257009

1. Innledning

1.1. Formål

Politidirektøren og Riksadvokaten besluttet i 2019 en varig innsats mot organisert kriminalitet og kriminelle nettverk (KN). Gjennom denne innsatsen er det fremskaffet et bedre kunnskapsgrunnlag om trusselen denne kriminaliteten utgjør.

Stortinget besluttet i 2024 en varig tildeling til politiet til økt innsats mot organisert kriminalitet, kriminelle nettverk og kriminelle gjenger.¹ Det er en klar politisk forventning om vesentlig og vedvarende styrking av politiets innsats på feltet.²

Nasjonal policy for innsats mot organisert kriminalitet og kriminelle nettverk beskriver overordnede mål, prinsipper og ansvarsforhold for den nasjonale innsatsen.³

1.2. Trusselbildet

Organisert kriminalitet og kriminelle nettverk representerer alvorlig og samfunnstruende kriminalitet som rammer samfunnets felles verdier. Trusselen fra organisert kriminalitet har aldri vært høyere i Europa, og den er også betydelig i Norge.⁴

Et tillitsbasert velferdssamfunn og god økonomi gjør Norge til et attraktivt marked for kriminelle aktører. Utnyttelse av diverse støtteordninger og refusjonsordninger medfører store tap. Norge er også i økende grad attraktivt som transittland for kriminelle nettverk.

Digitaliseringen av samfunnet, samt integreringen av økonomier og arbeidsmarkeder øker mulighetene for grensekryssende kriminalitet. Kriminelle nettverk har direkte eller indirekte kontroll over foretak. Profesjonelle aktører og stråpersoner benyttes for å skjule kriminelle handlinger og eierskap. Vold, trusler, hvitvasking og korrupsjon er økende risikoområder.⁵

Internasjonale konflikter og endringer i den sikkerhetspolitiske situasjonen er faktorer som påvirker kriminalitetsbildet i Norge. S sammensatte trusler, bruk av ulike virkemidler i kombinasjon for å påvirke en motstander med størst mulig effekt, utgjør en del av trusselbildet. Kriminelle nettverk kan bli brukt som utøvere (proxy-aktører) av andre stater for å gjennomføre voldshandlinger eller andre handlinger som truer den nasjonale sikkerheten.

¹ Heretter benyttes organisert kriminalitet og kriminelle nettverk (KN). Dette favner også kriminelle gjenger.

² Tildelingen fremkommer av Supplerende tildelingsbrev nr. 7 (av 26.06.2024). Fordelingen av midler fremkommer gjennom rettelse/tillegg nr. 68 til resultatavtale 2024 (av 05.07.2024).

³ Jf. Nasjonal instruks for styrende dokumenter, pkt. 4.1.1. Et policy-dokument beskriver overordnede mål, prinsipper og ansvarsforhold knyttet til området det gjelder for.

⁴ Kripas (2024) *Politiets trusselvurdering 2024*.

⁵ Økokrim (2022). *Nasjonal risikovurdering 2022*.

Dokumentnavn		Versjon	Klassifisering
Nasjonal policy for styrket innsats mot organisert kriminalitet og kriminelle nettverk (KN)		1.0	Intern
Dokumenteier	Dokumentforvalter	Godkjent dato	Arkivreferanse
Politidirektøren	Avdelingsdirektør, Politifagavdelingen, Politidirektoratet	05.11.2024	24/257009

2. Mål og resultater

Innsatsen retter seg mot å bekjempe eksisterende kriminelle nettverk i Norge, samt forhindre at nye nettverk får etablere seg i Norge. Det er et mål at innsatsen bidrar til en varig svekkelse av kriminelle nettverks utbredelse og virksomhet.

Politiet skal i større grad etterforske og iverksette saker som svekker de kriminelle nettverkens kapabilitet og den tilhørende, illegale økonomien. Politiet skal til enhver tid ha adekvate tiltak rettet mot kriminelle nettverk og aktører som utgjør de største truslene. Politiet skal kunne respondere hurtig og effektivt ved hendelser.

Politiet skal bidra til samarbeid på tvers av sektorer ved å dele informasjon på en sikker måte for å forebygge og bekjempe kriminaliteten, redusere sårbarheter, og bidra til at sektorenes virkemidler benyttes for å oppnå størst mulig samlet effekt for samfunnet.

Politiet skal benytte forvaltningssporet mer aktivt i bekjempelsen av organisert kriminalitet og kriminelle nettverk. Politiet har et ansvar for å opprette bort- og utvisningssaker, samt vurdere tilbakekall av tillatelser der det er relevant.

Innsatsen skal gi resultater (kalt produkter/tjenester i figuren under) i form av økt inkapasitering (pågrepser/varetekt/iretteføring/straff), økt inndragning av utbytte fra kriminalitet, effektiv sikring av formuesgoder (beslag og heftelse), og økt beslag av narkotika, våpen mv. Nedenfor er KN-innsatsen lagt inn i resultatkjeden for å vise hvordan innsatsfaktorer og aktiviteter skal bidra til resultater og effekter. Bruker- og samfunns effektene vil synliggjøres over tid og må også følges med på.

Figur 1: Resultatkjede

Dokumentnavn		Versjon	Klassifisering
Nasjonal policy for styrket innsats mot organisert kriminalitet og kriminelle nettverk (KN)		1.0	Intern
Dokumenteier	Dokumentforvalter	Godkjent dato	Arkivreferanse
Politidirektøren	Avdelingsdirektør, Politifagavdelingen, Politidirektoratet	05.11.2024	24/257009

3. Innretning av den nasjonale innsatsen

En helhetlig innretning av den nasjonale innsatsen mot organisert kriminalitet og kriminelle nettverk (KN) er viktig for å oppnå effekter og målsettinger.⁶ Innsatsen skal være rettet mot de til enhver tid nasjonalt prioriterte nettverkene, og det skal være adekvate og pågående tiltak mot disse. Innsatsen skal ivareta saker som oppstår gjennom internasjonalt samarbeid.⁷

3.1. Struktur for ledelse av innsats, ansvar og roller

POD og RA er ansvarlige for innsatsen (eiernivå) og beslutter de overordnede mål og prioriteringene i den nasjonale innsatsen. POD og RA skal gjennomføre jevnlig møter med Sjef Krimos og Sjef Økokrim om de overordnede prioriteringene og innretning av innsatsen.

Ansvar og rolle politidirektør

Etterretning: Det overordnede ansvaret for politiets etterretningsproduksjon.

Etterforskning: Det overordnede ansvaret for ressurssetting, organisering og kompetanse for straffesaksarbeidet i politiet, samt bruk av kunnskap fra straffesaksbehandlingen for å forebygge at ny kriminalitet finner sted, og redusere sårbarheter.

Forebygging: Det overordnede ansvaret for politiets forebyggende arbeid og politiets deltakelse i samarbeid på tvers av sektorer og etater.⁸ Aktiv bruk av forvaltningshjelm vil være viktige tiltak (bl.a. vegtrafikk-, pass-, våpen- og utlendingsforvaltning).

Grense: Politiets ansvar for grensen skal legge til rette for lovlig bevegelse over grensene og bidra til å bekjempe grensekryssende kriminalitet og ulovlig innvandring. Integrering av grenseovervåking og -kontroll i den totale virksomheten bidrar til å styrke kriminalitetsbekjempelsen.

Personalansvar - sikkerhetstiltak, egensikring og antikorrupsjon: Det overordnede ansvaret for HR og HMS, herunder rutiner for sikkerhetstiltak og egensikring, antikorrupsjonsarbeid og kartlegging av sårbarheter.

Ansvar og rolle riksadvokaten

Riksadvokaten er øverste leder av påtalemyndigheten og har den overordnede faglige ledelsen av straffesaksbehandlingen i politiet. Riksadvokaten prioriterer og beslutter etterforskning mot aktører/nettverk, som politiet skal rette etterforskningsinnsats mot.

Riksadvokaten skal involveres på relevante tidspunkt i politiets kunnskapsproduksjon og i denne forbindelse delta i oppdragsdialogen med politiet.

⁶ Innretningen som beskrives under dette punktet er inspirert av EUs EMPACT-modell (European Multidisciplinary Platform Against Criminal Threats), samt erfaringer fra dansk og svensk politi.

⁷ Europol har løpende Operational Task Forces (OTF). Tilsvarende finnes Joint Investigation Teams (JIT) i Eurojust. Norge forventes som representant i Europol og Eurojust å bidra til disse. Flere OTF-er og JIT-er er dessuten rettet mot aktører som opererer i Norden og Norge.

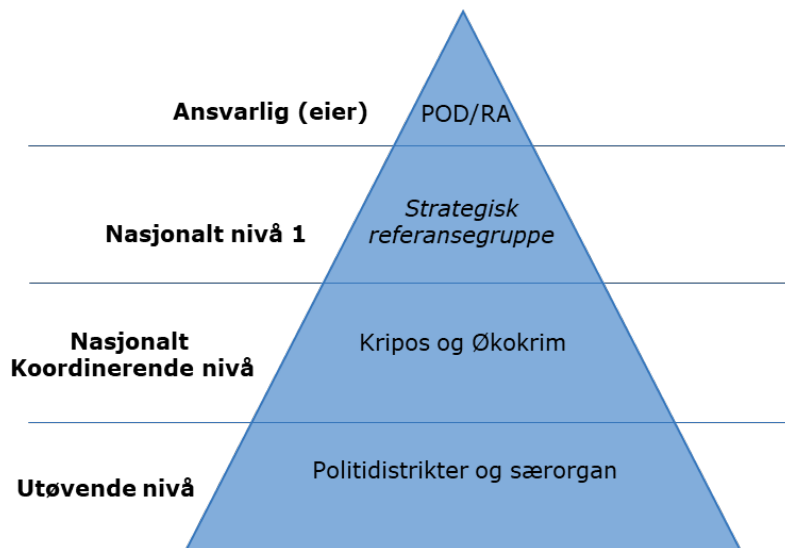
⁸ Politidirektoratet (2020). *I forkant av kriminaliteten: Forebygging som politiets hovedstrategi (2021-2024)*.

Dokumentnavn		Versjon	Klassifisering
Nasjonal policy for styrket innsats mot organisert kriminalitet og kriminelle nettverk (KN)		1.0	Intern
Dokumenteier	Dokumentforvalter	Godkjent dato	Arkivreferanse
Politidirektøren	Avdelingsdirektør, Politifagavdelingen, Politidirektoratet	05.11.2024	24/257009

Strategisk referansegruppe

Politidirektørens og riksadvokatens strategiske referansegruppe består av alle politimestre, sjef Kripes, sjef Økokrim, sjef PU og sjef UP, og embetsledere. Strategisk referansegruppe skal bidra til god involvering og forankring av innsats på tvers av politidistrikt og særorgan.

Møter i gruppen ledes av Sjef Kripes. I møtene presenteres beslutningsgrunnlaget og tiltaksoversikt (etterforskningsinnsatser og innsats på andre polisiære områder; forebygging, forvaltning, etterretning mv.). Beslutningsgrunnlaget beskriver hvilket politidistrikt/særorgan som gis hovedansvaret for etterforskningsinnsats mot prioriterte nettverk, og hvilke øvrige politidistrikt/særorgan som skal bidra. RA tar endelig beslutning om etterforskningsinnsatser.

Figur 2: Struktur for den nasjonale innsatsen

Nasjonalt koordinerende nivå

Kripes og Økokrim er gitt ansvaret for nasjonale oppgaver i innsatsen mot KN, og skal ha en koordinerende rolle. Kripes skal ivareta sekretariatet for innsatsen,⁹ og følge opp at den nasjonale innsatsen er i tråd med føringene som er gitt, ha oversikt over den samlede nasjonale innsatsen (herunder politidistriktenes og særorganenes innsats). Kripes skal rapportere videre til POD og RA.

Utvøvende nivå

Politidistrikter og særorgan utgjør det utvøvende nivå og tiltakene gjennomføres her. Politimester og embetsleder er ansvarlig for å følge opp innsatsen.

3.2. Ansvar for tiltakssetting

Det politidistrikt/særorgan som får hovedansvaret for etterforskningsinnsatsen har også ansvar for å koordinere tiltak i det øvrige polisiære sporet. Øvrige politidistrikt/særorgan som bistår i etterforskningsinnsatsen, må følge opp tiltakene og melde tilbake til hovedansvarlig om sine resultater. Hovedansvarlig melder tilbake til sekretariatet i Kripes om resultatene av etterforskningsinnsatsen(e) og de polisiære tiltakene, slik at Kripes kan føre tiltaksoversikt og ha oversikt over resultatene i den samlede nasjonale innsatsen.

⁹ Kripes sin rolle i KN sees i sammenheng med rollen som tjenesteforvalter for etterforskning og etterretning iht. tjenestemodellen (jf. POD 2024 og Helhetlig utvikling og styring (HUS)).

Dokumentnavn		Versjon	Klassifisering
Nasjonal policy for styrket innsats mot organisert kriminalitet og kriminelle nettverk (KN)		1.0	Intern
Dokumenteier	Dokumentforvalter	Godkjent dato	Arkivreferanse
Politidirektøren	Avdelingsdirektør, Politifagavdelingen, Politidirektoratet	05.11.2024	24/257009

3.3. Om ressursbruk og prioritering

Midlene som er tildelt gjennom RNB 2024 og som videreføres varig fra 2025 skal brukes til den nasjonale innsatsen som beskrevet. Det presiseres at politidistrikter og særorgan, også før denne tildelingen, har hatt kapasitet og kompetanse knyttet til innsats mot organisert kriminalitet og kriminelle nettverk. Dette arbeidet skal fortsette, og den nasjonale innsatsen kommer i tillegg. Det forventes at alle politidistrikt og særorgan deltar, og at man samarbeider og bistår hverandre ved behov.

4. Internasjonalt samarbeid

Organisert kriminalitet er grenseoverskridende. Mange av de større sakene har sitt utspring i utlandet og relevante aktører har betydelige internasjonale knytninger. Mye av kunnskapen om kriminelle nettverk kommer fra internasjonal politiinnsats. Internasjonalt samarbeid gjennom bi- og multilaterale avtaler med andre land og internasjonale organisasjoner, er et svært viktig bidrag i den samlede innsatsen mot grenseoverskridende kriminalitet og kriminelle nettverk.

Innsatsen kan således ikke baseres utelukkende på etterretning eller etterforskning utført av norsk politi. Innsatsen mot kriminelle nettverk vil styrke og utvide internasjonalt samarbeid mellom politiet og internasjonale partnere, som Europol, Eurojust, Interpol, Frontex, Egmont¹⁰ og FATF¹¹. Det nordiske politisamarbeidet er særlig viktig. Andre internasjonale fora kan også være relevante. Kripes er norsk politis hovedkontaktpunkt for utenlandske partnere.

5. Tverrsektoriell innsats og samhandling

For å bekjempe den organiserte kriminaliteten kreves samarbeid og tverrsektoriell innsats. Informasjonsdeling, gode etterretningsprodukter og øvrige kunnskapsgrunnlag er avgjørende for myndighetenes samlede innsats.

Det er avgjørende at det samarbeides godt med øvrige aktører i justissektoren for å håndtere trusselbildet knyttet til organisert kriminalitet og kriminelle nettverk. PST skal holdes regelmessig oppdatert om innsatsen.

POD skal, i samråd med Kripes og Økokrim, etablere et tettere strategisk samarbeid med andre relevante offentlige og private aktører. Kontrollstatene har en sentral rolle i den samlede kriminalitetsbekjempelsen, herunder a-krim sentrene. Formålet er å utnytte hele registeret av de ulike myndigheters hjemmelsgrunnlag og sette private aktører som næringslivet i stand til å lukke sårbarheter.

¹⁰ The Egmont group er en internasjonal organisasjon som legger til rette for samarbeid og informasjonsdeling mellom nasjonale finansielle etterretningsenheter – Financial intelligence unit (FIU) – i medlemslandene, for å bekjempe hvitvasking av penger og terrorfinansiering. I Norge er FIU plassert hos Økokrim.

¹¹ FATF er en internasjonal sammenslutning som har til formål å etablere en enhetlig internasjonal tilnærming til bekjempelsen av hvitvasking, terrorfinansiering og finansiering av spredning av masseødeleggende våpen. Norge deltar i FATF-samarbeidet med en tverretattlig delegasjon hvor Enheten for finansiell etterretning (EFE) ved Økokrim er medlem.

Dokumentnavn		Versjon	Klassifisering
Nasjonal policy for styrket innsats mot organisert kriminalitet og kriminelle nettverk (KN)		1.0	Intern
Dokumenteier	Dokumentforvalter	Godkjent dato	Arkivreferanse
Politidirektøren	Avdelingsdirektør, Politifagavdelingen, Politidirektoratet	05.11.2024	24/257009

Kripos skal årlig invitere representanter for offentlige kontrolletater og sentrale næringslivsorganisasjoner til drøfting og kunnskapsformidling knyttet til samarbeid mot organisert kriminalitet og kriminelle nettverk. POD og RA deltar på møtet.

Velferdsetatene har ansvaret for mange av de sentrale virkemidlene i det generelle forebyggende arbeidet, og har mulighet til å komme med tiltak på et tidlig tidspunkt. De er viktige samarbeidsaktører i det brede forebyggende arbeidet.

6. Kommunikasjon

Kommunikasjon skal brukes aktivt for å bidra til å nå målene med innsatsen. Kommunikasjon kan vurderes brukt i kombinasjon med andre typer virkemidler for å oppnå eller forsterke en ønsket effekt.

På nasjonalt koordinerende nivå gis Kripos et overordnet kommunikasjonsansvar for å sikre en helhetlig og koordinert kommunikasjon på tvers av etaten. Dette innebærer å fastsette felles strategi, mål og retning for politiets kommunikasjon om innsatsen og resultater som oppnås.

På utøvende nivå har politidistrikter og særorgan et eget ansvar for å kommunisere saker som synliggjør resultater og som understøtter målene i den nasjonale innsatsen. Dette gjennomføres i samråd med Kripos.

7. Rapportering

Krav til rapporteringen vil følge av tildelingsbrevet fra Justis- og beredskapsdepartementet. Rapporteringskravet vil fremgå av resultatavtaler og i Politiets styringsverktøy (PSV). I oppfølgingen av innsatsen er det naturlig å både følge med på ressursdisponering og resultatene.

8. Evaluering

Strukturen for ledelse av innsats, ansvar og roller som beskrevet i denne policyen i forhold til måloppnåelse og resultatene skal evalueres etter to år (årsskiftet 2026/2027).

9. Dokumentrevisjon

Versjon	Dato	Beskrivelse	Utarbeider	Dokumenteier
1.0.	05.11.2024	Endelig etter høring NLG og sak Sentralt ISF	BVA001	Politidirektøren